

Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Інститут державного управління та наукових досліджень
з цивільного захисту

**ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗДІЙСНЕННЯ
ЗАХОДІВ МЕДИЧНОГО,
БІОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ
НАСЕЛЕННЯ ТА ТЕРИТОРІЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**

Серія 14

**СЕРІЯ ПРАКТИЧНИХ ПОРАДНИКІВ
2021**

УДК 614.8
ББК 68.9
П 26

*Розглянуто та схвалено на засіданні Наукової ради
Інституту державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту
(протокол № 5 від 14.07.2021)*

Рецензування poradnika здійснювалось поступово у разі розробки кожної серії у Департаментах, управліннях та відповідних відділах ДСНС України.

П 26 **Перші кроки щодо організації цивільного захисту на базовому рівні місцевого самоврядування:** серія практичних порадників / О.Я. Лещенко, В.В. Маринюк, В.М. Михайлов, В.П. Печиборщ, М.В. Андрієнко, В.Ф. Коробкін, Л.В. Калиненко, за заг. ред. П.Б. Волянського, С.А. Парталіяна. К. : ІДУ НД ЦЗ, 2021. Серія 14. 32 с.

ISBN 978-617-8015-01-5
ISBN 978-617-8015-19-0

Порадник розрахований для сільських, селищних, міських голів та посадових осіб органів місцевого самоврядування, діяльність яких пов'язана із організацією та здійсненням заходів цивільного захисту.

Серія 15 містить основні положення щодо медичного, біологічного захисту та забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення та території територіальної громади.

УДК 614.8
ББК 68.9

Дозволяється вільно копіювати, передавати й розповсюджувати на всій території України всіма способами безоплатно для кінцевого споживача.

ISBN 978-617-8015-01-5
ISBN 978-617-8015-19-0

Зміст

	Медичний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.....	4
1	Медичний захист населення.....	5
1.1	Структурний підрозділ (управління, відділ тощо) охорони здоров'я виконавчого органу ТГ	7
1.2	Завдання суб'єктів господарювання у сфері охорони здоров'я, що знаходяться на території ТГ, на випадок загрози або виникнення НС на території територіальної громади.....	9
1.2.1	Територіальний підрозділ екстреної медичної допомоги та медицини катастроф	9
1.2.2	Основні завдання комунального закладу охорони здоров'я (амбулаторій, фельдшерських пунктів) щодо підготовки до роботи в НС.....	11
1.2.3	Завдання Центру безпеки щодо медичного захисту населення територіальних громад.....	12
2	Забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.....	13
2.1	Вимоги до ОМС та ОБВ щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.....	14
2.2	Діяльність ОМС у сфері поводження з відходами.....	15
3	Напрями взаємодії ОМС та виконавчого органу ради з оперативно-черговими (черговими, диспетчерськими) службами, територіальними органами ДСНС, поліції, територіальними органами центральних ОБВ, їх силами щодо забезпечення медичного захисту і забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення і території територіальної громади.....	17
4	Біологічний захист населення, тварин і рослин.....	19
4.1	Повноваження ОМС у сфері захисту населення від інфекційних хвороб.....	20
4.2	Повноваження місцевих ОБВ та ОМС в умовах карантину.....	22
5	Рекомендації щодо напрямів взаємодії ОМС з територіальними органами Державної служби з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба).....	24
	Перелік законодавчих та нормативно-правових актів щодо медико-біологічного захисту населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій.....	30

Медичний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення

Стаття 36 КЦЗУ. Медичний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення

- 1) надання медичної допомоги постраждалим внаслідок НС, рятувальникам та іншим особам, які залучалися до виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, гасіння пожеж, проведення їх медико-психологічної реабілітації. Медична допомога населенню забезпечується службою медицини катастроф, керівництво якою здійснює центральний орган виконавчої влади, який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я;
- 2) планування і використання сил та засобів закладів охорони здоров'я незалежно від форми власності;
- 3) своєчасне застосування профілактичних медичних препаратів та своєчасне проведення санітарно-протиепідемічних заходів;
- 4) контроль за якістю та безпекою харчових продуктів і продовольчої сировини, питної води та джерелами водопостачання;
- 5) завчасне створення і підготовку спеціальних медичних формувань;
- 6) утворення в умовах надзвичайних ситуацій необхідної кількості додаткових тимчасових мобільних медичних підрозділів або залучення додаткових закладів охорони здоров'я;
- 7) накопичення медичного та спеціального майна і техніки;
- 8) підготовку та перепідготовку медичних працівників з надання екстреної медичної допомоги;
- 9) навчання населення способам надання домедичної допомоги та правилам дотримання особистої гігієни;
- 10) здійснення заходів з метою недопущення негативного впливу на здоров'я населення шкідливих факторів навколишнього природного середовища та наслідків надзвичайних ситуацій, а також умов для виникнення і поширення інфекційних захворювань;
- 11) проведення моніторингу стану навколишнього природного середовища, санітарно-гігієнічної та епідемічної ситуації;
- 12) санітарну охорону територій та суб'єктів господарювання в зоні надзвичайної ситуації;
- 13) здійснення інших заходів, пов'язаних з медичним захистом населення, залежно від ситуації, що склалася.

1. Медичний захист населення

**Медичний захист
за умов НС**

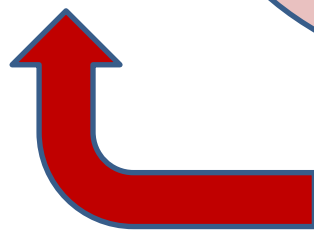
це проведення комплексу організаційних, лікувально-профілактичних, санітарно-гігієнічних, протиепідемічних і евакуаційних заходів, направлених на ліквідацію медико-санітарних наслідків НС

**Здійснення
заходів
медичного
захисту
населення
громади**

покладається на

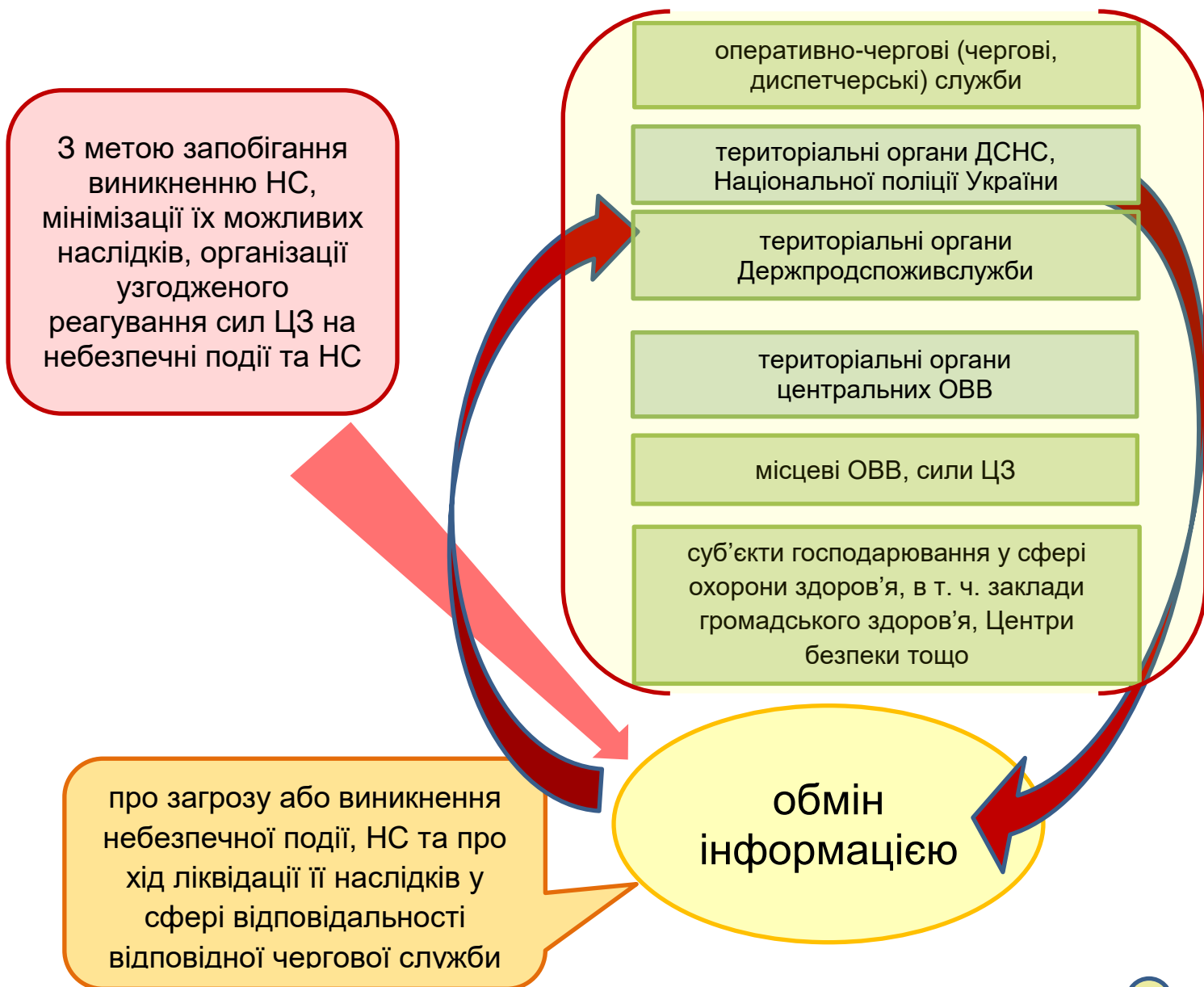

суб'єктів забезпечення ЦЗ (у т.ч. суб'єкт господарювання у сфері охорони здоров'я, Центри безпеки тощо, що знаходяться на території ТГ)

у взаємодії з ОМС,
виконавчим органом ради
ТГ

Залежно від обставин, масштабу, характеру та можливого розвитку НС взаємодія організовується на державному рівні між МОЗ та ДСНС, на регіональному, місцевому та об'єктовому рівнях - між структурними підрозділами з питань охорони здоров'я обласних державних адміністрацій та територіальними органами ДСНС, територіальними органами центральних ОВВ, місцевими ОВВ, їх силами, а також суб'єктами господарювання у сфері охорони здоров'я, в тому числі закладами громадського здоров'я.

Взаємодія під час здійснення заходів щодо запобігання виникненню НС та під час ліквідації їх наслідків організовується через спеціально призначені оперативні групи або представників відповідних центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, які залучаються до здійснення таких заходів.

УВАГА!! Представниками ОМС є фахівці структурних підрозділів охорони здоров'я та ЦЗ виконавчого органу ТГ.

Інформація щодо підрозділу з питань ЦЗ виконавчого органу ТГ дивись серія 2 Порадника (<https://idundcz.dsns.gov.ua/ua/Nadzvichayni-podiyi/3718.html>)

1.1. Структурний підрозділ (управління, відділ тощо) охорони здоров'я виконавчого органу ТГ

Положення про структурний підрозділ (управління, відділ тощо) охорони здоров'я ради ТГ, його структура, штатна чисельність та фонд оплати праці спеціалістів затверджується рішенням ради ТГ

Увага! Досвід! Положення про відділ охорони здоров'я Любашівської селищної ради Подільського району Одеської області дивись за посиланням URL: <https://lubashivska-gromada.gov.ua/docs/566433/>

Основні завдання та функції відділу охорони здоров'я ради ТГ з проведення організаційних, лікувально-профілактичних, санітарно-гігієнічних, протиепідемічних і евакуаційних заходів, направлених на ліквідацію медико-санітарних наслідків НС (на прикладі роботи структурного підрозділу охорони здоров'я виконавчого комітету Миколаївської сільської ради Дніпровського району Дніпропетровської області)

Забезпечення в межах наданих повноважень доступності та безоплатності медичного обслуговування населення на території ТГ

Вивчення стану здоров'я населення, розробка заходів щодо попередження і зниження захворюваності, інвалідності та смертності, що сприяє збільшенню продовження життя людей

Контроль за реалізацією заходів, що спрямовані на профілактику соціальних захворювань (венеричних, туберкульозу, наркоманії, алкоголізму, ВІЛ-інфекції тощо).

Здійснення спільно з іншими виконавчими органами ТГ необхідних заходів щодо ліквідації наслідків екологічних катастроф, стихійного лиха, епідемій, пожеж, інших НС

Координація роботи закладів охорони здоров'я на території ТГ своєчасного проведення масових профілактичних щеплень, дезінфекційних, інших необхідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Контроль за проведенням закладами охорони здоров'я ТГ профілактичних та протиепідемічних заходів, контроль за проведенням медичних оглядів і обстежень, профілактичних щеплень, гігієнічного виховання та санітарно-епідеміологічними правилами і нормами у межах встановлених законом повноважень.

Забезпечення взаємодії з оперативно-черговими (черговими, диспетчерськими) службами, територіальними органами ДСНС, поліції, територіальними органами центральних ОВВ, місцевими ОВВ, їх силами

Організаційні заходи з ліквідації наслідків медико-біологічної надзвичайної ситуації місцевого рівня

Основні організаційні заходи з ліквідації наслідків медико-біологічної надзвичайної ситуації місцевого рівня дивись серія 7 «Організація реагування на НС та ліквідація їх наслідків» (<https://idundcz.dsns.gov.ua/ua/Nadzvichayni-podiyi/3718.html>)

За результатами оцінки медико-санітарної обстановки в районі НС визначається прогноз санітарних втрат серед населення, яке опинилося в зоні НС, організація лікувально-евакуаційного та санітарно-гігієнічного і протиепідемічного забезпечення населення, основні напрямки розвідки та складається план ліквідації медико-санітарних наслідків НС (п.6.2 Наказ МНС «Про затвердження Методичних рекомендацій «Організація управління в надзвичайних ситуаціях» від 05.10.2007 № 685).

Фахівці відділів охорони здоров'я та ЦЗ виконавчого органу ТГ приймають участь

Увага!! Досвід з організації заходів щодо ліквідації наслідків медико-біологічної НС місцевого рівня!

1. План реагування на НС. Комунальне некомерційне підприємство «Краснопільський районний центр первинної медико-санітарної допомоги» дивись за посиланням URL: <http://kras-centr.pmsd.org.ua/wp-content/uploads/2018/11/Plan-reaguvannya-zakladu-na-NS.pdf>.

2. Розпорядження керівника робіт з ліквідації наслідків медико-біологічної надзвичайної ситуації природного характеру місцевого рівня від 6 квітня 2020 року №2 м. Тячів «Про організаційні заходи діяльності штабу з ліквідації наслідків медико-біологічної надзвичайної ситуації місцевого рівня» дивись за посиланням URL: https://rada.info/upload/users_files/04053766/bef7ed5bad7ff9e3e746e72c7e36aa56.pdf

3. Тячівська громада. БОПОТЬБА З COVID-19. Розпорядження керівника робіт з ліквідації наслідків медико-біологічної надзвичайної ситуації природного характеру дивись за посиланням URL: <https://tyachiv-city.gov.ua/rozporyadzhennya-kerivnika-robit-z-likvidacii-naslidkiv-nadzvichajnoi-situacii-11-32-01-03-04-2020/>.

1.2. Завдання суб'єктів господарювання у сфері охорони здоров'я, центрів безпеки, що знаходяться на території ТГ, на випадок загрози або виникнення НС на території ТГ

1.2.1. Територіальний підрозділ екстреної медичної допомоги та медицини катастроф

Територіальний підрозділ екстреної медичної допомоги та медицини катастроф (на території ТГ)

- 1) забезпечення організації та надання: екстреної медичної допомоги на території адміністративно-територіальної одиниці пацієнтам і постраждалим у повсякденних умовах, особливий період та під час ліквідації наслідків НС;
консультаційної медичної допомоги з виїздом на місце;
- 2) організація взаємодії з аварійно-рятувальними службами та підрозділами органів місцевого самоврядування під час виникнення НС та ліквідації її наслідків;
- 3) організація та здійснення: транспортування пацієнтів і постраждалих, які потребують медичного супроводу, а також медичної евакуації постраждалих під час ліквідації наслідків НС;
організаційно-методичної допомоги структурним підрозділам з питань охорони здоров'я, під час розроблення плану медико-санітарного забезпечення населення у разі виникнення або загрози виникнення НС

**Закон України
«Про екстрену медичну допомогу»**

Стаття 6. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо забезпечення функціонування системи екстреної медичної допомоги

..... інші органи місцевого самоврядування у порядку та в межах повноважень, що визначені законом, приймають рішення з питань, пов'язаних із створенням, функціонуванням та розвитком системи екстреної медичної допомоги, з урахуванням положень цього Закону

Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф забезпечує.....взаємодію з органами місцевого самоврядування, закладами, підприємствами, установами та організаціями;

Стаття 10. Відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги
Рішення про організацію відділення екстреної (невідкладної) медичної допомоги та його функціонування приймається іншими ОМС у порядку та в межах повноважень, що визначені законом.

Напрями взаємодії ОМС з територіальним підрозділом екстреної медичної допомоги та медицини катастроф

Обмін інформацією про НС між закладами охорони здоров'я, що входять до системи екстреної медичної допомоги (далі – ЕМД), з аварійно-рятувальними службамиОМС під час виникнення НС та ліквідації їх наслідків здійснюється за визначеними законодавством телефонними номерами оперативно-диспетчерських служб (**101, 102, 103 тощо**), а також із залученням програмно-апаратних комплексів системи екстреної допомоги населенню за єдиним телефонним номером **112**.

Напрями фінансової підтримки закладів охорони здоров'я, що входять до системи ЕМД

Придбання медичного обладнання, медикаментів, виробів медичного призначення

Придбання ПММ, запасних частин для санітарного автотранспорту, придбання санітарного автотранспорту, форменого одягу для працівників

Матеріальне стимулювання бригад ЕМД

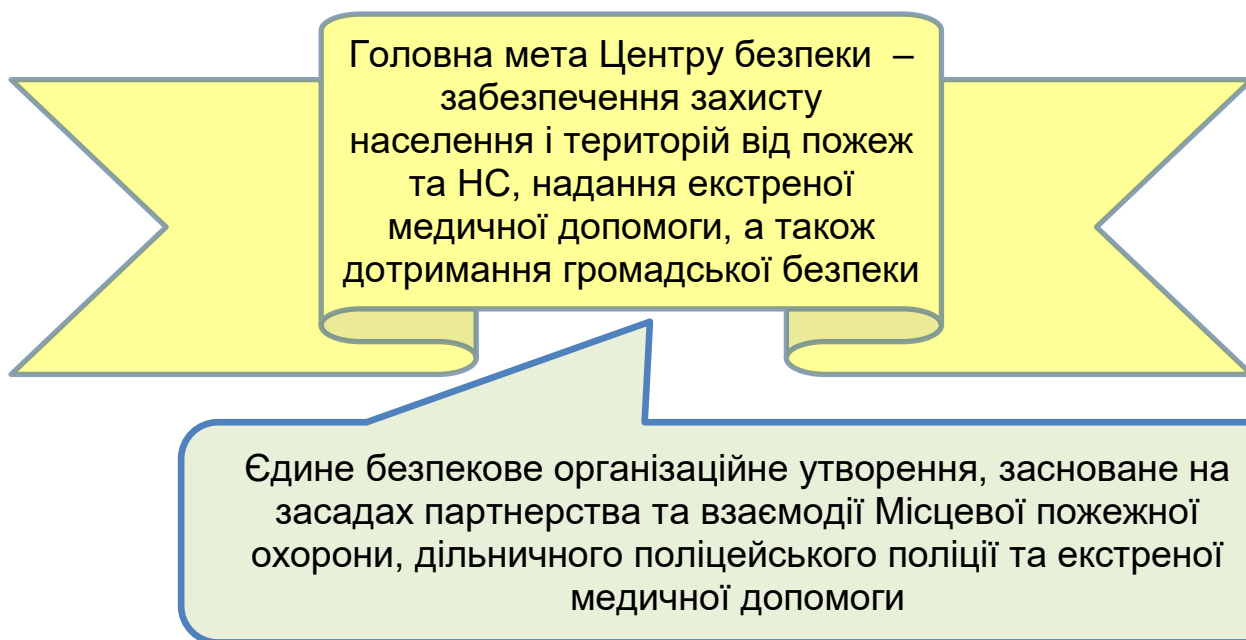
Увага! Досвід! Рішення Устинівської селищної ради Кіровоградська області «Про затвердження селищної Програми підтримки розвитку КНП "Центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф у Кіровоградській області Кіровоградської обласної ради» на 2021 рік дивись за посиланням URL: <https://ustynivka-gromada.gov.ua/docs/715419/>

1.2.2. Основні завдання комунального закладу охорони здоров'я (амбулаторій, фельдшерських пунктів) щодо підготовки до роботи в НС

(Методрекомендації з реалізації основних заходів ЦЗ в умовах реформування місцевого самоврядування в Кіровоградській області: НМЦ ЦЗ та БЖД Кіровоградської області)

- завчасна розробка плану захисту медперсоналу та населення на випадок виникнення НС на території ТГ;
- завчасне створення медичних сил та засобів необхідних для виконання завдання щодо реагування на НС та забезпечення участі КМЗ (амбулаторій, фельдшерських пунктів) в подоланні медико-санітарних наслідків в осередках ураження, зонах відповідальності, або інших районах ТГ, в тому числі на території КМЗ, в відділеннях якої організується та надається екстрена медична допомога (ЕМД) потерпілим;
- накопичення необхідного медичного майна та його зберігання згідно встановлених МОЗ України номенклатури та нормативів для потреб КМЗ щодо розгортання додаткових ліжок на випадок НС та в проведенні медичного забезпечення потерпілих на догоспітальному та госпітальному етапах медичної евакуації;
- планування заходів щодо запобігання або зменшення ступеню ураження співробітників та хворих КМЗ (амбулаторій, фельдшерських пунктів) під час НС на його території, організація та проведення своєчасної медичної допомоги потерпілим різного профілю, в т.ч. уражених в хімічних осередках, потерпілим з політравмою, комбінованою травмою тощо;
- підготовка керівного складу та співробітників КМЗ (амбулаторій, фельдшерських пунктів) до практичних дій в НС, розробка порядку використання сил та засобів КМЗ (амбулаторій, фельдшерських пунктів) для подолання медичних наслідків НС;
- розробка та проведення комплексу санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів, спрямованих на попередження розповсюдження інфекційних захворювань;
- підготовка медичних працівників до оперативного реагування та їх дій при скоєнні терористичного акту на території ТГ.
- забезпечення взаємодії з оперативно-черговими (черговими, диспетчерськими) службами, територіальними органами ДСНС, поліції, територіальними органами центральних ОВВ, місцевими ОВВ, їх силами

1.2.3. Завдання Центру безпеки щодо медичного захисту населення територіальних громад

Основні завдання Центру безпеки щодо медичного захисту ТГ:

- виконання заходів, спрямованих на запобігання загибелі людей, виникненню наслідків НС і мінімізацію їх негативних наслідків.
- надання медичної/домедичної допомоги постраждалим особам, які перебувають у небезпечному для життя й здоров'я стані, на місці виникнення пожеж та НС;
- забезпечення постійної готовності до оперативного реагування на НС як в мирний час, так і в умовах особливого періоду, підтримка належного рівня підготовки персоналу для виконання покладених завдань;
- систематична профілактична та просвітницька діяльність, спрямована на НС, а також на підготовку населення до кризових ситуацій

Увага! Досвід! Рішення Бабчинецької громади Могилів-Подільського району Вінницької області «Про утворення комунальної установи «Центру безпеки» дивись за посиланням URL: <https://babchynetska-gromada.gov.ua/pro-utvorennya-komunalnoi-ustanovi-centru-bezpeki-babchineckoi-silskoi-radi-19-27-08-04-03-2020/>

Рішення сесії Новоборівській селищній територіальній громаді №1077 «Про затвердження Програми створення та функціонування Центру безпеки громадян на 2019-2023 роки» дивись за посиланням URL: <https://novoborivska-gromada.gov.ua/docs/318159/>

2. Забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення

2.1. Вимоги до ОМС щодо забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення (Закон України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»)

Стаття 3. Фінансове забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення

Фінансування санітарних і протиепідемічних заходів, а також програм забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя, інших програм, спрямованих на профілактику захворювань населення, здійснюється за рахунокмісцевих бюджетів, коштів підприємств, установ та організацій, а також позабюджетних коштів.

Увага! Досвід! Рішення Гримайлівської громади Тернопільської області «ПРОГРАМА «Дітям Гримайлівської ОТГ – якісне харчування» на 2020-2023 роки» дивись за посиланням URL:<https://grymaylivska-gromada.gov.ua/docs/355023/>

Стаття 18. Вимоги до господарсько-питного водопостачання і місць водокористування

ОМС зобов'язані забезпечити жителів міст та інших населених пунктів питною водою, кількість та якість якої повинні відповідати вимогам санітарних норм.

Увага! Досвід! Програма «Питна вода у Музиківській сільській раді на 2021 рік» дивись за посиланням URL:<https://muzykivskaotg.gov.ua/storage/documents/documents/3a44f82ab1528deace96c6e424b32a38.pdf>

Стаття 20. Умови виховання та навчання

ОМС, підприємства, установи, організації, власники і адміністрація навчально-виховних закладів та громадяни, які організують або здійснюють навчальні та виховні процеси, зобов'язані забезпечити для цього умови, що відповідають вимогам санітарних норм, здійснювати заходи, спрямовані на збереження і зміцнення здоров'я, гігієнічне виховання відповідних груп населення та вивчення ними основ гігієни.

Стаття 21. Гігієнічне навчання і виховання громадян

ОМСзобов'язані брати участь і створювати умови для гігієнічного навчання і виховання громадян, пропаганди здорового способу життя.

Стаття 22. Вимоги до жилих та виробничих приміщень, територій, засобів виробництва і технологій

ОМС..... зобов'язані утримувати надані в користування чи належні їм на праві власності жилі, виробничі, побутові та інші приміщення відповідно до вимог санітарних норм.

ОМС.....зобов'язані утримувати надані в користування чи належні їм на праві власності земельні ділянки і території відповідно до вимог санітарних норм.

Стаття 24. Захист населення від шкідливого впливу шуму, неіонізуючих випромінювань та інших фізичних факторів

...ОМС.....при здійсненні будь-яких видів діяльності з метою відвернення і зменшення шкідливого впливу на здоров'я населення шуму, неіонізуючих випромінювань та інших фізичних факторів зобов'язані:

здійснювати відповідні організаційні, господарські, технічні, технологічні, архітектурно-будівельні та інші заходи щодо попередження утворення та зниження шуму до рівнів, установлених санітарними нормами;

забезпечувати під час роботи закладів громадського харчування, торгівлі, побутового обслуговування, розважального та грального бізнесу, культури, при проведенні концертів, дискотек, масових святкових і розважальних заходів тощо рівні звучання звуковідтворювальної апаратури та музичних інструментів у приміщеннях і на відкритих площадках, а також рівні шуму в прилеглих до них жилих і громадських будівлях, що не перевищують рівнів, установлених санітарними нормами;

вживати заходів щодо недопущення впродовж доби перевищень рівнів шуму, встановлених санітарними нормами, в таких приміщеннях і на таких територіях (захищені об'єкти):

Сільські, селищні, міські ради затверджують правила додержання тиші в населених пунктах і громадських місцях, якими з урахуванням особливостей окремих територій (курортні, лікувально-оздоровчі, рекреаційні, заповідні тощо) установлюються заборони та обмеження щодо певних видів діяльності, що супроводжуються утворенням шуму, а також установлюється порядок проведення салютів, феєрверків, інших заходів із використанням вибухових речовин і піротехнічних засобів.

Увага! Досвід! Рішення сесії Чаплинської селищної ради «Про встановлення Правил благоустрою території та Правил дотримання тиші в громадських місцях на території Чаплинської селищної ради» URL: https://rada.info/upload/users_files/26348829/docs/b8851b4e0237094062de98627a5d1434.pdf

2.2. Діяльність ОМС у сфері поводження з відходами

Закон України «Про відходи»

Стаття 12. Виявлення та облік безхазяйних відходів
Власники або користувачі земельних ділянок, на яких виявлено **безхазяйні відходи**, зобов'язані у п'ятиденний строк повідомити про них **органи місцевого самоврядування**.

Підставами для визначення відходів безхазяйними та їх обліку можуть бути:

результати інспекційних перевірок..... органів місцевого самоврядування.

У разі отримання звернення (повідомлення)**органи місцевого самоврядування зобов'язані визначити кількість**, склад, властивості, вартість відходів, рівень їх небезпеки для навколишнього природного середовища і здоров'я людини та вжити заходів для **визначення власника відходів**.

Стаття 17. **Обов'язки суб'єктів господарської діяльності** у сфері поводження з відходами

надавати **органам місцевого самоврядування інформацію про відходи** та пов'язану з ними діяльність, у тому числі про випадки несанкціонованого попадання відходів у навколишнє природне середовище та вжиті щодо цього заходи

Стаття 21. **Повноваження органів місцевого самоврядування** у сфері поводження з відходами

Органи місцевого самоврядування у сфері поводження з відходами забезпечують:

- а) виконання вимог законодавства про відходи;
- б) розроблення та затвердження схем санітарного очищення населених пунктів;
- в) організацію збирання і видалення побутових відходів, у тому числі відходів дрібних виробників, створення полігонів для їх захоронення, а також організацію роздільного збирання корисних компонентів цих відходів;
- г) **затвердження місцевих і регіональних програм** поводження з відходами та контроль за їх виконанням;

д) вжиття заходів для стимулювання суб'єктів господарювання, які здійснюють діяльність у сфері поводження з відходами;

е) вирішення питань щодо розміщення на своїй території об'єктів поводження з відходами;

є) координацію діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, що знаходяться на їх території, в межах компетенції;

з) здійснення контролю за раціональним використанням та безпечним поводженням з відходами на своїй території;

и) ліквідацію несанкціонованих і неконтрольованих звалищ відходів;

і) сприяння роз'ясненню законодавства про відходи серед населення, створення необхідних умов для стимулювання залучення населення до збирання і заготівлі окремих видів відходів як вторинної сировини;

ї) здійснення інших повноважень відповідно до законів України;

й) надання згоди на розміщення на території села, селища, міста місць чи об'єктів для зберігання та захоронення відходів, сфера екологічного впливу функціонування яких згідно з діючими нормативами включає відповідну адміністративно-територіальну одиницю;

м) здійснення контролю за додержанням юридичними та фізичними особами вимог у сфері поводження з виробничими та побутовими відходами відповідно до закону та розгляд справ про адміністративні правопорушення або передача їх матеріалів на розгляд інших державних органів у разі порушення законодавства про відходи.

Стаття 33. Вимоги щодо зберігання та видалення відходів **Зберігання та видалення відходів** здійснюються в місцях, визначених органами місцевого самоврядування з врахуванням вимог земельного та природоохоронного законодавства, за наявності дозволу на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, в якому визначені види та кількість відходів, загальні технічні вимоги, заходи безпеки, відомості щодо утворення, призначення, методів оброблення відходів відповідно до встановлених умов їх зберігання.

3. Напрями взаємодії ОМС та виконавчого органу ради з оперативно-черговими (черговими, диспетчерськими) службами, територіальними органами ДСНС, поліції, територіальними органами центральних ОВВ, їх силами щодо забезпечення медичного захисту і забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення і території територіальної громади

– з оперативно-черговими (черговими, диспетчерськими) службами:

встановлення зв'язку з оперативно-черговими (черговими, диспетчерськими) службами;
визначення порядку надання інформації (обміну інформацією) про загрозу виникнення або про виникнення НС на території громади та про хід ліквідації її наслідків у сфері відповідальності відповідної чергової служби.

– з територіальними органами центральних ОВВ:

своєчасне і достовірне інформування заінтересованих органів виконавчої влади про загрозу виникнення або виникнення НС на території територіальної громади

– з територіальними органами Національної поліції України:

визначення порядку надання інформації (обміну інформацією) про загрозу виникнення або про виникнення НС на території громади;
забезпечення безпеки та охорони майна про наданні медичної допомоги постраждалим унаслідок надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків;
охорони режимно-обмежувальних і карантинних зон навколо осередків радіоактивного, хімічного, бактеріологічного (біологічного) зараження, під час ліквідації їх наслідків, а також обмеження у встановленому порядку допуску населення до небезпечних зон

У режимі НС:.... ДСНС і МОЗ:

відповідно до вимог частини четвертої статті 6 Кодексу цивільного захисту України для координації робіт з ліквідації конкретної надзвичайної ситуації та її наслідків створюються спеціальні комісії з ліквідації НС (далі - Спеціальна комісія), до складу яких ДСНС і МОЗ надають своїх представників;

подають пропозиції щодо ліквідації медико-санітарних наслідків НС до проекту рішень Спеціальної комісії;

визначають медичні сили і засоби МОЗ та ДСНС, які необхідно задіяти для ліквідації медико-санітарних наслідків НС, порядок їх висування до осередку НС та порядок роботи з ліквідації медико-санітарних наслідків НС;

організують та здійснюють надання домедичної та медичної допомоги постраждалим при НС;

визначають наявність, порядок використання і поповнення запасів лікарських засобів, медичних виробів та інших матеріальних засобів, необхідних для ліквідації медико-санітарних наслідків НС;

надають населенню оперативну і достовірну інформацію про рівень ризику впливу небезпечних факторів НС на здоров'я та умови життєдіяльності, методи та способи захисту від них;

продовжують взаємний обмін інформацією про перебіг ліквідації наслідків НС загалом і медико-санітарних зокрема, а також про прийняті рішення з ліквідації їх наслідків, що належать до компетенції ДСНС та МОЗ;

ураховуючи рівень НС, узгоджують та приймають рішення про виділення додаткових сил і засобів для ліквідації її медико-санітарних наслідків;

Витяг з Інструкції щодо організації взаємодії між ДСНС України і МОЗ в разі виникнення надзвичайних ситуацій (наказ МВС України, МОЗ України від 03 квітня 2018 року № 275/600, зареєстровано в Міністерстві юстиції України 19 квітня 2018 р. за № 479/31931)

4. Біологічний захист населення, тварин і рослин

Біологічний захист населення, тварин і рослин

(стаття 37 КЦЗУ)

в к л ю ч а є:

- 1) своєчасне виявлення чинників та осередку біологічного зараження, його локалізацію і ліквідацію;
- 2) прогнозування масштабів і наслідків біологічного зараження, розроблення та запровадження своєчасних протиепідемічних, профілактичних, протиепізоотичних, протиепіфітотичних і лікувальних заходів;
- 3) проведення екстреної неспецифічної та специфічної профілактики біологічного зараження населення;
- 4) своєчасне застосування засобів індивідуального та колективного захисту;
- 5) запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів, обсервації та карантину;
- 6) здійснення дезінфекційних заходів в осередку зараження, знезараження суб'єктів господарювання, тварин та санітарної обробки населення;
- 7) надання екстреної медичної допомоги ураженим біологічними патогенними агентами;
- 8) інші заходи біологічного захисту залежно від ситуації, що склалася.

Біологічний захист населення, тварин і рослин **додатково включає** встановлення протиепідемічного, протиепізоотичного та протиепіфітотичного режимів та їх дотримання суб'єктами господарювання, закладами охорони здоров'я та населенням.

4.1. Повноваження ОМС у сфері захисту населення від інфекційних хвороб

(стаття 5 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»)

забезпечують проведення профілактичних і протиепідемічних заходів на територіях населених пунктів, у місцях масового відпочинку населення та рекреаційних зонах, а також робіт по ліквідації епідемій та спалахів інфекційних хвороб і вирішують питання фінансового та матеріально-технічного забезпечення цих заходів і робіт;

здійснюють комплексні заходи, спрямовані на ліквідацію епідемій, спалахів інфекційних хвороб та їх наслідків;

забезпечують участь у боротьбі з інфекційними хворобами закладів та установ охорони здоров'я усіх форм власності, а також вдосконалення мережі спеціалізованих закладів та установ охорони здоров'я, діяльність яких пов'язана із захистом населення від інфекційних хвороб;

забезпечують доступність і безоплатність надання медичної допомоги хворим на інфекційні хвороби у державних і комунальних закладах охорони здоров'я;

забезпечують відповідно до законодавства громадян пільгових категорій лікарськими засобами та виробами медичного призначення для лікування і профілактики інфекційних хвороб;

вирішують інші питання у межах повноважень, визначених законом.

ОМС забезпечують взаємодію з оперативно-черговими (черговими, диспетчерськими) службами, територіальними органами ДСНС, поліції, територіальними органами центральних ОВВ, місцевими ОВВ, їх силами у сфері захисту населення від інфекційних хвороб

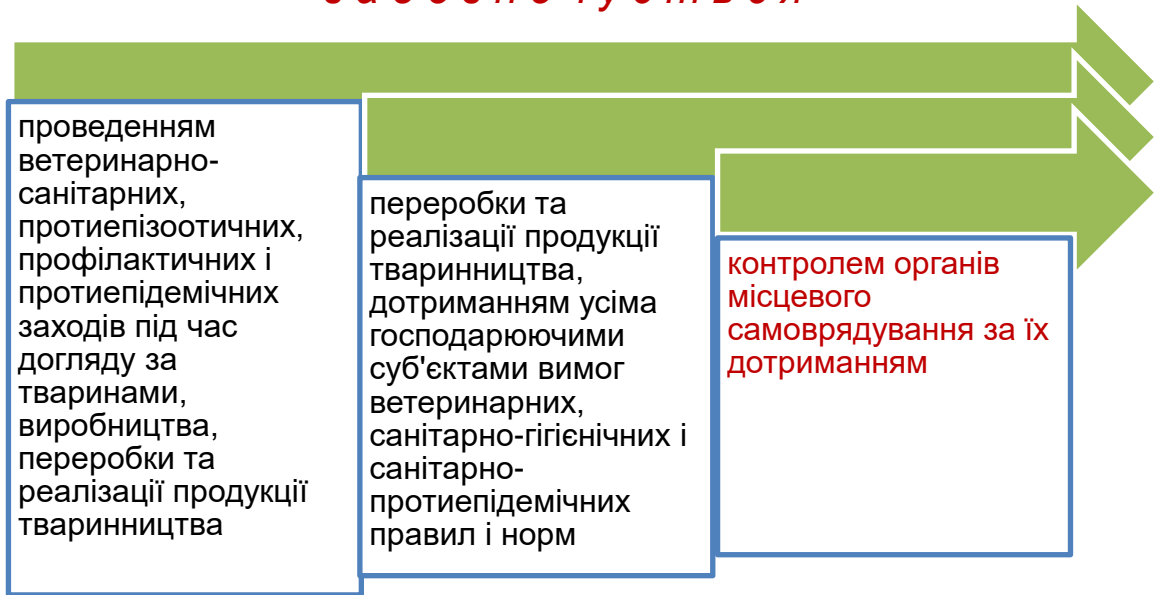
Увага! Досвід!

COVID-19: офіційна інформація Боратинської сільської ради Луцького району Волинської області дивись за посиланням URL: <https://boratyn.silrada.org/covid-19-oficziyna-informacziya-boratynskoyi-silskoyi-rady/>

Тячівська громада БОРОТЬБА З COVID-19. URL: <https://tyachiv-city.gov.ua/rozporyadzhennya-kerivnika-robot-z-likvidacii-naslidkiv-nadzvichajnoi-situacii-11-32-01-03-04-2020/>

Захист населення від інфекційних хвороб, спільних для тварин і людей (зооантропонозних інфекцій)

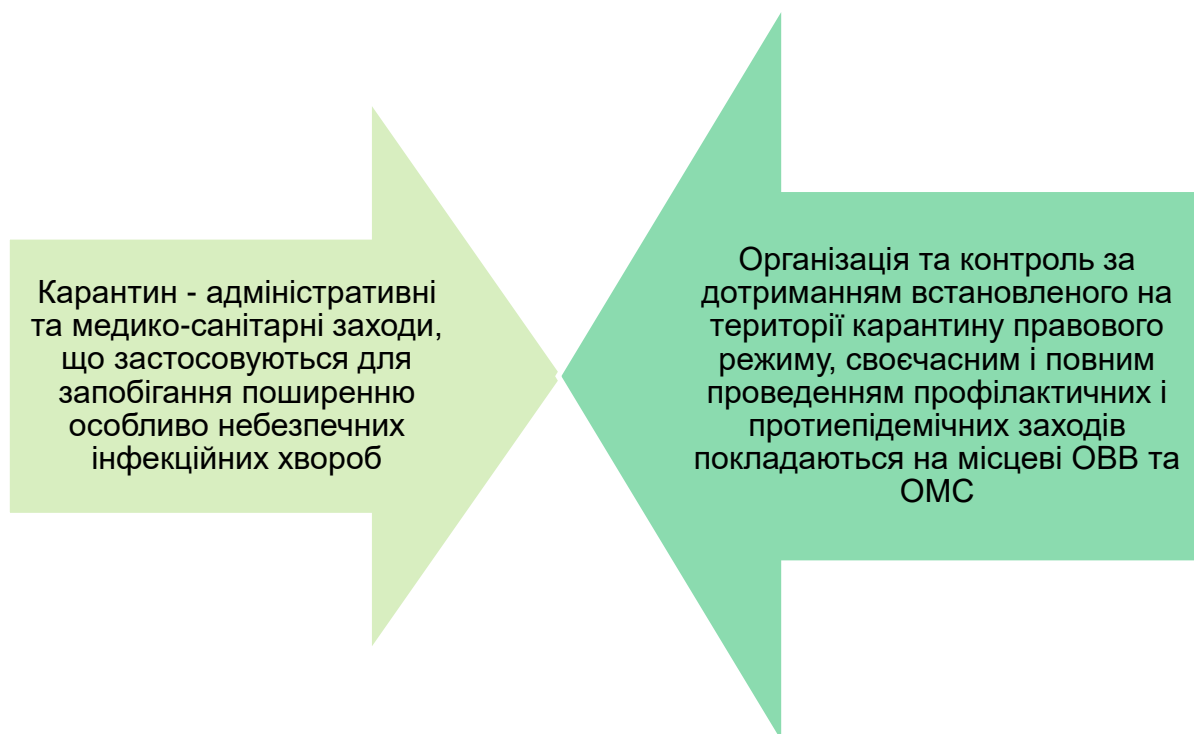
забезпечується

З метою запобігання виникненню та поширенню зооантропонозних інфекцій серед людей

4.2. Повноваження місцевих ОБВ та ОМС в умовах карантину

Повноваження місцевих ОБВ та ОМС в умовах карантину

(ст. 30 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»)

залучати підприємства, установи, організації незалежно від форм власності до виконання заходів з локалізації та ліквідації епідемії чи спалаху інфекційної хвороби;

залучати для тимчасового використання транспортні засоби, будівлі, споруди, обладнання, інше майно підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, необхідне для здійснення профілактичних і протиепідемічних заходів, із наступним повним відшкодуванням у встановленому законом порядку його вартості або витрат, пов'язаних з його використанням;

установлювати особливий режим в'їзду, виїзду на території карантину та окремих адміністративно-територіальних одиниць громадян і транспортних засобів, а у разі необхідності - проводити санітарний огляд речей, багажу, транспортних засобів та вантажів;

запроваджувати більш жорсткі, ніж встановлені нормативно-правовими актами, вимоги щодо якості, умов виробництва, виготовлення та реалізації продуктів харчування, режиму обробки та якості питної води;

установлювати особливий порядок проведення профілактичних і протиепідемічних, у тому числі дезінфекційних, та інших заходів;

створювати на в'їздах, виїздах на території карантину та окремих адміністративно-територіальних одиниць, що знаходяться на території карантину, контрольно-пропускні пункти, залучати в установленому порядку для роботи в цих пунктах військовослужбовців, працівників, матеріально-технічні та транспортні засоби підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, частин та підрозділів центральних органів виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах оборони і військового будівництва, охорони громадського порядку.

ОМС, заклади охорони здоров'я зобов'язані періодично повідомляти через засоби масової інформації про епідемічну ситуацію та здійснювані протиепідемічні заходи

ОМС ТГ, реалізуючи власні повноважень у сфері захисту населення від інфекційних хвороб, з метою запобігання поширенню на території відповідних населених пунктів коронавірусу COVID-19, координації дій з проведення на території громад заходів з мінімізації можливих негативних наслідків, пов'язаних із поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, приймають додаткові акти, серед яких найпоширенішими є рішення/розпорядження:

Про створення комісії з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій;

Про створення оперативного штабу з питань запобігання занесенню та поширенню на території об'єднаної територіальної громади гострої респіраторної хвороби COVID-19;

Про створення мобільних групи з контролю за дотриманням вимог чинного законодавства України щодо запровадження карантинних заходів на працюючих об'єктах, розташованих на території громади;

Про надання повноважень на складання протоколів про адміністративні правопорушення, передбачені статтею 44-3 Кодексу України про адміністративні правопорушення, посадовим особам виконавчих органів місцевої ради об'єднаної територіальної громади;

Про запровадження додаткових карантинних заходів щодо запобігання та поширення на території об'єднаної територіальної громади гострої респіраторної хвороби COVID-19;

Про запровадження додаткових обмежувальних заходів щодо запобігання та поширення на території об'єднаної територіальної громади гострої респіраторної хвороби COVID-19;

Про організацію заходів для забезпечення підвозу до роботи та з роботи працівників екстрених служб (медиків, поліцейських, працівників ДСНС), комунальних служб тощо;

Про розміщення на території ОТГ соціальної реклами щодо коронавірусної інфекції COVID-19.

Про взаємодію з оперативно-черговими (черговими, диспетчерськими) службами, територіальними органами ДСНС, поліції, територіальними органами центральних ОВВ, місцевими ОВВ, їх силами

Рекомендації для ОМС щодо протидії епідемії COVID-19
Національної Служба Здоров'я України дивись за посиланням
URL: <https://nszu.gov.ua/covid/omc>

Увага! Досвід! Рішення сесії Білорівницької сільської територіальної громади, Коростенського району Житомирської області «Про затвердження Програми Біологічної безпеки та біологічного захисту населення Білорівницької сільської територіальної громади на 2021 рік» дивись за посиланням URL: <https://bilokorovyuska-gromada.gov.ua/docs/591832/>

5. Рекомендації щодо напрямів взаємодії ОМС з територіальними органами Держпродспоживслужби України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба)

Держпродспоживслужба для виконання покладених на неї завдань **має право.....залучати** в установленому порядку до участі у проведенні карантинних заходів, наданні практичної допомоги в організації і здійсненні контролю та нагляду за виконанням ветеринарно-санітарних заходів, **працівників****органів місцевого самоврядування** (ПКМ України від 2 вересня 2015 р. № 667)

Залежно від обставин, масштабу, характеру та можливого розвитку НС взаємодія організується на регіональному, місцевому та об'єктовому рівні, між територіальними органами Держпродспоживслужби, територіальними органами ЦОВВ, місцевими ОВВ, їх силами, а також об'єктами функціональної підсистеми.

З метою запобігання виникненню НС, мінімізації їх можливих наслідків, організації узгодженого реагування сил ЦЗ на небезпечні події та НС між черговими службами територіальних органів Держпродспоживслужби, територіальних органів ЦОВВ, місцевих ОВВ, їх силами, а також об'єктів функціональної підсистеми організується обмін інформацією про загрозу або виникнення небезпечної події, НС та хід ліквідації її наслідків у сфері відповідальності відповідної чергової служби.

Взаємодія під час здійснення заходів щодо запобігання виникненню НС та при ліквідації їх наслідків організується через спеціально призначені оперативні групи або представників відповіднихОМС, які залучаються до здійснення таких заходів.

(Наказ Міністерства економіки від 23.02.2021 № 357 "Про затвердження Положення про функціональну підсистему забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення єдиної державної системи цивільного захисту")

*За участю ОМС територіальними органами
Держпродспоживслужби здійснюється:*

– щодо контролю за водопостачанням:

перевірки об'єктів систем водопостачання щодо дотримання ними вимог протиепідемічних заходів, зокрема стосовно дотримання режиму охорони господарської діяльності в зонах санітарної охорони джерел та об'єктів питного водопостачання;

– перевірки правил експлуатації систем питного водопостачання, встановлених режимів їх роботи, правил користування водозабірними спорудами, призначеними для задоволення потреб споживачів у питній воді;

– контроль за якістю питної води, вимог законодавства щодо здійснення виробничого контролю за якістю та безпекою питної води на об'єктах водопостачання тощо;

– комісійні перевірки, виробничий лабораторний контроль за якістю питної води, якістю очистки стічних вод, забезпечення необхідного запасу реагентів, засобів знезараження тощо.

– щодо контролю харчових продуктів:

ОМС спільно з представниками територіальних органів Державної служби з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів (**Держпродспоживслужба**) здійснюють **комісійні обстеження закладів загальної середньої освіти;**

ОМС вправі.....у разі виявлення продукції неналежної якості, фальсифікованої, небезпечної для життя, здоров'я, майна споживачів і навколишнього природного середовища терміново повідомляти про це територіальні органи Державної служби з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів (**Держпродспоживслужба**) (Закон України «Про захист прав споживачів»)

– щодо захисту тварин:

Служба ветеринарної медицини територіальних органів Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба) **свою діяльність щодо захисту тварин** проводять у взаємодії з ОМС, підприємствами, установами, організаціями та громадянами

Роль та повноваження Комісії з питань ТЕБ та НС територіальної громади надано у серії 4 Порадника

Закон України «Про ветеринарну медицину»

Рішеннямісцевих надзвичайних протиепізоотичних комісій є обов'язковими для виконання **ОМС**.

У разі підтвердження особливо небезпечної хвороби, занесеної до списку МЕБ,місцеві надзвичайні протиепізоотичні комісії,**органи місцевого самоврядування** визначають кордони інфікованої та буферної зон, а за необхідності – і зони спостереження.

.....**органи місцевого самоврядування** відповідно до характеру хвороби, що підлягає повідомленню, про спалах якої було оголошено, та рівня ризику в інфікованій, буферній зонах, а якщо необхідно - у зоні спостереження **може прийняти рішення про вжиття заходів, що вважаються доцільними для локалізації, контролю та ліквідації хвороби....**

При в'їзді в інфіковану та буферну зони виставляються охорона, карантинні ветеринарні пости та знаки, які вказують на обов'язковий об'їзд карантинної зони, а за рішенням місцевої державної надзвичайної протиепізоотичної комісії – і при в'їзді в зону спостереження. **Облаштування карантинних ветеринарних постів здійснюється за участю органів місцевого самоврядування.**

Увага! Типове положення про Державну надзвичайну протиепізоотичну комісію при міській раді (ПКМ України від 21 листопада 2007 р. № 1350) дивись за посиланням URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1350-2007-%D0%BF#Text>

– щодо захисту рослин:

Закон України «Про захист рослин»

Органи місцевого самоврядування віднесено до органів, що здійснюють державну політику у сфері захисту рослин (стаття 7)

Стаття 14. Порядок запровадження особливого режиму захисту рослин

Особливий режим захисту рослин вводитьься на території населеного пункту, району..... у разі масового розвитку і поширення особливо небезпечних шкідливих організмів і потреби в додаткових заходах та ресурсах щодо їх локалізації і ліквідації.

У разі **масового розвитку** і поширення особливо небезпечних шкідливих організмів **головні державні фітосанітарні інспектори (або їх заступники)** упродовж **однієї доби** після виявлення масового поширення особливо небезпечних шкідливих організмів вносять **подання** про запровадження особливого режиму захисту рослин до відповідного **органу місцевого самоврядування**.

Територія особливого режиму захисту рослин встановлюється у межах населеного пункту, району..... **відповідним органом місцевого самоврядування**.

Орган, який прийняв рішення про запровадження або зняття особливого режиму захисту рослин, негайно повідомляє про це підприємства, установи та організації, розташовані на відповідній території, і громадян, які проживають на цій території.

У рішенні про запровадження особливого режиму захисту рослин зазначаються:

обставини, що спричинили запровадження особливого режиму захисту рослин;

межі території, на якій запроваджується особливий режим захисту рослин;

період, на який запроваджується особливий режим захисту рослин;

перелік особливо небезпечних шкідливих організмів та заходи щодо їх локалізації і ліквідації.

На території з особливим режимом захисту рослин здійснюються такі заходи (Стаття 15):

знешкодження особливо небезпечних шкідливих організмів;

залучення та використання державних ресурсів (наукових, матеріальних тощо), а також ресурсів підприємств, установ, організацій усіх форм власності та громадян для локалізації і ліквідації особливо небезпечних шкідливих організмів з попереднім відшкодуванням їм понесених ними витрат;

інші заходи.

.....державні фітосанітарні інспектори зобов'язані (стаття 17):

своєчасно інформувати органи місцевого самоврядуванняпро фітосанітарний стан, строки та методи проведення захисних заходів;

вносити упродовж однієї доби до органу місцевого самоврядування подання про запровадження особливого режиму та відповідних заходів захисту рослин;

Стаття 20. Соціальний і правовий захист спеціалістів із захисту рослин

..... органи місцевого самоврядування,забезпечують спеціалістам із захисту рослин належні виробничі та житлові умови, а також медичне і транспортне обслуговування.

– щодо неякісної та небезпечної продукції:

Закон України
«Про вилучення з обігу,
переробку, утилізацію,
знищення або подальше
використання неякісної та
небезпечної продукції»

Стаття 19. Вимоги до підприємств, що здійснюють переробку, утилізацію або знищення вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції

.....своєчасно інформувати органи місцевого самоврядування, а також населення через засоби масової інформації про аварії та екстремальні ситуації на підприємстві;

Стаття 21. Переробка, утилізація, знищення або подальше використання вилученої з обігу неякісної та небезпечної продукції, власник якої невідомий

У разі виявлення неякісної та небезпечної продукції, яка не має власника або власник якої невідомий, органи місцевого самоврядування після одержання відповідного висновку спеціально уповноважених органів виконавчої влади забезпечують за рахунок коштів місцевих бюджетів переробку, утилізацію, знищення або подальше використання цієї продукції

..... органи місцевого самоврядування вживають заходів до встановлення власника неякісної та небезпечної продукції, який зобов'язаний відшкодувати всі витрати, пов'язані з переробкою, утилізацією, знищенням або подальшим використанням цієї продукції.

Перелік законодавчих та нормативно-правових актів щодо медико-біологічного захисту населення у разі виникнення надзвичайних ситуацій.

I. Законодавчі акти:

Кодекс цивільного захисту України (Стаття 36. “Медичний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення”, стаття 37. “Біологічний захист населення, тварин і рослин”);

Закон України “Про екстрену медичну допомогу”;

Закон України “Про захист населення від інфекційних хвороб”.

II. Постанови Кабінету Міністрів України:

від 09 січня 2014 р. № 11 “Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту”;

від 11 березня 2015 р. № 101 “Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту”;

від 08 липня 2015 р. № 469 “Про затвердження Положення про спеціалізовані служби цивільного захисту”;

від 30 вересня 2015 р. № 775 “Про затвердження Порядку створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій”;

від 21 листопада 2012 р. № 1121 “Про затвердження Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я, що входять до системи екстреної медичної допомоги, з аварійно-рятувальними службами та підрозділами центральних та інших органів виконавчої влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування під час виникнення надзвичайних та ліквідації їх наслідків”;

від 17 березня 2021 р. № 262 “Деякі питання створення єдиного аеромедичного простору”.

III. Нормативно-правові акти:

Накази міністерств:

наказ МВС та МОЗ України від 03.04.2018 № 275/600 “Про затвердження Інструкції щодо організації взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій і Міністерством охорони здоров'я України в разі виникнення надзвичайних ситуацій”, зареєстрований у Мін'юсті України 19 квітня 2018 р. за № 479/31931;

наказ МВС та Мінагрополітики України від 23.03.2018 № 227/153 “Про затвердження Інструкції з організації взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій і Державною службою України з питань безпеки харчових продуктів та захисту споживачів при виникненні надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру”, зареєстрований у Мін'юсті України 18 квітня 2018 р. за № 446/31918;

МВС та МОЗ України від 16.08.2018 № 677/1503 “Про затвердження Порядку спільних дій сил цивільного захисту та закладів охорони здоров’я під час здійснення аеромедичної евакуації повітряними суднами Державної служби України з надзвичайних ситуацій”, зареєстрований у Мін’юсті України 30 жовтня 2018 р. за № 1232/32684;

наказ МОЗ України від 25.03.2019 № 667 “Про затвердження Положення про функціональну підсистему медичного захисту населення”, зареєстрований у Мін’юсті України 22 квітня 2019 р. за № 423/33394;

наказ МОЗ України від 12.06.2019 № 1349 “Про затвердження Положення про медичну спеціалізовану службу цивільного захисту”, зареєстрований у Мін’юсті України 09 липня 2019 р. за № 758/33728;

наказ Мінекономіки від 23.02.2021 № 357 “Про затвердження Положення про функціональну підсистему забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення єдиної державної системи цивільного захисту”, зареєстрований у Мін’юсті України 15 березня 2021 р. за № 326/35948.

Електронне видання

Інститут державного управління та наукових досліджень з
цивільного захисту

вул. Вишгородська, 21, м. Київ, 04074

тел. +38 (044) 430-82-17

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №7241 від 02.02.2021